

EKONOMSKI FAKULTET – Podgorica

Lekcija 6

Klasifikacija bilansnih pozicija
Procjenjivanje bilansnih pozicija

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

Klasifikacija pozicije aktive predstavlja razvrstavanje, a potom grupisanje sredstava po određenom kriterijumu, odnosno principu i njihovo iskazivanje u bilansu stanja.

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

- funkcionalnost
- rok vezanosti**
- pojavni oblik sredstava
- stepen likvidnosti**
- pravno-ekonomski odnos sa dužnikom
- lokacija dužnika

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

☐ funkcionalnost

Po kriterijumu funkcionalnosti sredstva se grupišu prema funkciji koju imaju u procesu reprodukcije, a to su:

- **operativna sredstva (aktiva),**
- **investiciona sredstva (aktiva) i**
- **neposlovna sredstva (aktiva).**

Operativnu aktivnu ine **osnovna i obrtna sredstva.**

Investicionu aktivnu predstavljaju **dugoro na finansijska ulaganja (potraživanja).**

Neposlovnu aktivnu ine sva **suvišna (nepotrebna) osnovna i obrtna sredstva** za obavljanje privredne aktivnosti preduze a u svojoj branši (stanovi i stambene ku e koje je preduze e pribavilo za svoje radnike, radni ki restorani, odmarališta i drugi objekti za rekreaciju i odmor radnika.)

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

rok vezanosti

Po ovom kriterijumu sredstva se razvrstavaju u tri grupe:

- dugoro no vezana sredstva,
- kratkoro no vezana sredstva i
- likvidna sredstva.

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

pojavni oblik sredstava

Po ovom kriterijumu sva sredstva se grupišu u tri grupe:

- realna sredstva,
- monetarna sredstva i
- izgubljena sredstva.

Realna sredstva (realiteti) obuhvataju osnovna sredstva i sve vrste zaliha.

Monetarna sredstva (monetarna aktiva) obuhvataju sva potraživanja, hartije od vrijednosti i gotovinu.

Izgubljena sredstva su, u stvari, gubitak iskazan u aktivi.

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

stepen likvidnosti

Po ovom kriterijumu sredstva se grupišu prema rokovima transformacije sredstava u novčani oblik, pri čemu se konvencionalno utvrđuje nekoliko različitih rokova unovčenja sredstava i istovremeno predstavljaju stepen njihove likvidnosti.

Likvidnost imovine zavisi:

- vremena potrebnog da se imovina konvertuje u likvidna sredstva
- broje faza
- stepena rizika da će se imovina konvertovati u novac

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

pravno-ekonomski odnos sa dužnikom

Ako je preduzeće povezano s drugim preduzećima ima na dug, po pravilu, neodređen rok u smislu zajedničke proizvodnje ili zajedničke prodaje ili, pak, finansiranja, sva potraživanja, bilo da su dugoročna ili kratkoročna, grupišu se i iskazuju na posebnoj poziciji – potraživanja od povezanih preduzeća, s ciljem da se omogućiti sačinavanje konsolidovanog bilansa stanja povezanih preduzeća.

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

lokacija dužnika

Po ovom kriterijumu sva potraživanja se razvrstavaju u dve grupe:

- potraživanja od doma ih dužnika i
- potraživanja od inostranih dužnika

Klasifikacija pozicija pasive

- vlasništvo**
- ro nost**
- osnov nastanka izvora finansiranja
- pravno-ekonomski odnos sa povjeriocem
- lokacija povjerioca

Klasifikacija pozicija pasive

vlasništvo

Po kriterijumu vlasništva izvori finansiranja se dele u dve grupe:

- sopstveni i
- tu i (pozajmljeni).

Klasifikacija pozicija pasive

ro nost

Po ovom kriterijumu izvori finansiranja se klasificiraju u tri grupe:

- trajni,
- dugoro ni i
- kratkoro ni.

Klasifikacija pozicija pasive

osnov nastanka izvora finansiranja

Po kriterijumu osnova nastanka izvora finansiranja u okviru sopstvenih izvora finansiranja izvori se klasificiraju na:

- po etni kapital,
- kapital iz finansijskog rezultata i
- kapital po osnovu revalorizacije.

U okviru pozajmljenih (tu ih) izvora finansiranja klasifikacija se vrši prema pravnom osnovu nastanka obaveze – finansijski zajmovi, robni zajmovi, emisija obveznica, obaveze po osnovu nabavke robe (dobavlja i), obaveze po avansima kupaca, obaveze po platama, obaveze po porezima, obaveze po doprinosima, obaveze po carinama i drugim dažbinama i sl.

Klasifikacija pozicija pasive

pravno - ekonomski odnos sa povjericem

Ako je preduze e povezano sa drugim preduze ima po osnovu zajedni ke proizvodnje ili prodaje ili, pak finansiranja, obaveze prema tim preduze ima iskazuju se na posebnoj poziciji pasive – obaveze prema povezanim preduze ima, s ciljem da se može vršiti konsolidacija njihovih bilansa stanja.

Klasifikacija pozicija pasive

Lokacija povjerioca

- obaveze prema doma im poveriocima i
- obaveze prema inostranim poveriocima

Finansijski izvještaji

Potpuni set finansijskih izvještaja obuhvata:

- a) **Izvještaj o finansijskoj poziciji na kraju perioda**
- b) **Izvještaj o ukupnom rezultatu za period**
- c) **Izvještaj o promjenama na kapitalu za period**
- d) **Izvještaj o tokovima gotovine za period**
- e) **Napomene, koje ine kratak pregled zna ajnih ra unovodstvenih politika i druga objašnjenja;**
- f) **Izvještaj o finansijskoj poziciji na po etku najranijeg uporednog perioda kada entitet primjenjuje ra unovodstvenu politiku retrospektivnon ili vrši retrospektivno popravljjanje stavki u finansijskim izvještajima, ili kada se reklasifikuju stavke u finansijskim izvještajima.**

Finansijski izvještaji

MRS 1 ne propisuje redosled ni oblik u kom treba da budu prezentovane pozicije.

Paragraf 54 jednostavno daje listu stavki koje se dovoljno razlikuju po svojoj prirodi ili funkciji, da im je potrebno zasebno prikazivanje u izveštaju o finansijskoj poziciji. Pored toga:

- linijske stavke se ukljuuju kada su veli ina, priroda ili funkcija stavke ili grupe sli nih stavki takvi da je njihova zasebna prezentacija relevantna za razumevanje finansijske pozicije entiteta; i
- koriš eni opisi i redosled stavki ili grupa sli nih stavki se mogu izmijeniti u skladu sa prirodom entiteta i njegovim transakcijama, s ciljem pružanja informacija relevantnih za razumevanje finansijske pozicije entiteta.

Kao minimum, u bilansu stanja treba iskazati iznose o sledećem:

- nekretninama, postrojenjima i opremi
- investicionim nekretninama
- nematerijalnoj imovini
- finansijska sredstva koja imaju dugoročno obeležje
- finansijske plasmane koji se vrednuju metodom udela
- biološka sredstva
- zalihe
- potraživanja od kupaca i druga potraživanja
- gotovinu i gotovinske ekvivalente
- imovinu koja se drži radi prodaje
- obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze
- rezervisanja
- finansijske obaveze
- tekuće poreske obaveze i tekuća poreska sredstva
- odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva
- obaveze uključene u grupu za otuđenje
- učešća bez prava kontrole iskazana u okviru kapitala i
- emitovani kapital i rezerve koji se mogu pripisati vlasnicima matičnog preduzeća

Finansijski izvještaji

Entitet prezentuje **obrtnu** i **stalnu** imovinu, kao i **kratkoro** ne i **dugoro** ne obaveze, kao zasebne pozicije u izvještaju o finansijskoj poziciji, u skladu sa paragrafima 66–76, **osim kada prezentacija na osnovu likvidnosti pruža informacije koje su pouzdanije i relevantnije.**

(Kada se primenjuje ovaj izuzetak, sva imovina i obaveza se prezentuju prema svojoj likvidnosti.)

Formiranje bilansa stanja

Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

Neka imovina se klasifikuje kao obrtna imovina ako ispunjava sledeće kriterijume (MRS 1 Prezentacija FI, paragraf 66)

- Ako se očekuje da će biti realizovana, ili se drži za trgovanje ili potrošnju, u toku uobičajenog poslovnog ciklusa
- Ako se drži prvenstveno za trgovanje
- Ako se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci posle izveštajnog perioda, ili
- ako se radi o gotovini ili o ekvivalentima gotovine (definisano u MRS 7); osim kada je ograničena njena razmjena ili korišćenje za izmirenje obaveze tokom najmanje 12 meseci posle izveštajnog perioda.

Formiranje bilansa stanja Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

Sva ostala imovina se klasifikuje kao stalna imovina.

Termin **“stalna imovina”** obuhvata: materijalna, nematerijalna i finansijska sredstva dugoro ne prirode.

Formiranje bilansa stanja Klasifikacija i poredak bilansanih pozicija u bilansu stanja

Poslovni ciklus je vremenski period od sticanja imovine do njene realizacije u gotovinu ili gotovinski entitet.

Kada se uobičajeni poslovni ciklus entiteta ne može jasno utvrditi, pretpostavlja se da traje dvanaest meseci.